

Els reptes de la immigració als Països Catalans

La immigració estrangera esdevé aquestes setmanes notícia recurrent en tots els mitjans de comunicació, pel procés de regularització que el Govern socialista de Rodríguez Zapatero va obrir el passat 7 de febrer. Es tracta d'un problema o d'una solució? Les dues coses alhora, probablement.

Econòmicament, és un bé per al tresor de la Seguretat Social –en els casos, evidentment, de treballadors contractats regularment–, però al mateix temps implica, per la magnitud que té, un conjunt de reptes nous –convivència, serveis bàsics com els hospitalaris o sanitaris, integració lingüística...– els quals, si no es presta prou atenció política i institucional, poden esdevenir, com de fet ja passa, un problema social d'importància considerable.

Els àmbits oficials en què el fenomen s'hauria de plantejar, estudiar i abordar són diversos. Un, el de la Unió Europea. Un altre, el de l'estat espanyol. I un tercer, l'autonòmic –i local en certs casos–, ja que és en les comunitats més afectades per la immigració on s'haurien d'executar les accions polítiques de gestió per fer possible l'aplicació de la nova població en el territori concret.

Tanmateix, aquests àmbits actuen cadascun pel seu costat –en lloc de coordinar-se, com seria el lògic–, i a vegades, fins i tot, en sentits oposats. La Unió Europea diu que lluitarà pel desenvolupament dels països pobres, per així actuar en l'origen de la pressió immigratòria, i consegüentment, per dis-

minuir-la. Malgrat tot, la realitat és que la política econòmica europea empobreix molts sectors econòmics de països en via de desenvolupament, als nadius dels quals no queda més desesperada "solució" que l'emigració. A l'estat espanyol, la classe política de Madrid considera la immigració un "problema nacional", i, per tant, el Govern espanyol s'atribueix en exclusiva la competència de donar respostes legals, si bé les dades mostren nítidament que el fenomen és molt més intens en unes determinades comunitats –entre les quals hi ha especialment els Països Catalans–. Sens dubte, les conseqüències de la immigració en aquestes comunitats s'afrontarien més fàcilment si aquestes tinguessin capacitat pròpia per donar solucions diferenciades, o almenys, si els governs autonòmics respectius tinguessin veu i vot en la política general d'immigració.

Immigració estrangera als Països Catalans. Els increments més importants de la immigració estrangera a tot l'estat es concentren, avui dia, a Madrid, els arxipèlags canari i balear, i a les comunitats de l'Arc Mediterrani, des de Múrcia fins a Catalunya passant pels País Valencià. I de tots aquests indrets, els tres Països Catalans són els capdavanters. Aquesta és la constatació que es desprèn fàcilment de les darreres xifres fetes públiques per l'Institut Nacional d'Estadística (INE), amb dades de població de l'1 de gener de 2003, les últimes disponibles.

Els Països Catalans ja tenen més d'un 10% de població estrangera immigrada, a la qual cal afegir l'espanyola. El cas balear és paradigmàtic del la situació que es pot generalitzar arreu, si no s'hi posen solucions immediates.

Als Països Catalans el nombre d'immigrants des de països estrangers ja és el 10,2% del total de la població. A l'estat espanyol, el percentatge queda sensiblement disminuït, fins al 6,24%. La comparació dels índexs deixa clar que la immigració a casa nostra supera, en termes relatius, àmpliament la de l'estat. No la duplica, però va en camí, ja que la diferència en només un any s'ha ampliat força i ha passat del 2,87% al 3,96%. Aquest augment del 2002 al 2003 significa gairebé un terç en relació amb el que era, xifra que cal tenir en compte, a més, tenint present que les dades de tot l'estat que dona l'INE inclouen els Països Catalans com a part del tot. De fet, si restem els índexs dels nostres països, la diferència de magnitud que té el pes de la immigració en cada àmbit encara és més clara. Suposem que l'estat, sense els Països Catalans, és Espanya (fent abstracció, a efectes purament instrumentals i nominals per a aquest exercici, de la incorrecció, perquè hi incloem Galícia i el País Basc). Aleshores el percentatge d'immigrants estrangers a Espanya és ara del 4,7%, pel 3,6% un any abans. Mentre que els nostres són del 10,2% i el 7,5%, respectivament per al 2004 i el 2004. És a dir, la immigració creix en un any a Espanya un 1,1%, mentre que als Països Catalans ho fa en un 2,7%.

Davant d'aquestes dades no pareix molt raonable allò que tant se sent a dir a Madrid que la immigració és un assumpte "nacional" i que no es poden traspasar les competències a les autonomies. No hi ha dubte que, de totes les comunitats més afectades pel fenomen de la immigració estrangera, les que conformen els Països Catalans són les que més impacte reben. I si s'han d'abordar els reptes que comporta el fenomen sobre el territori on actua, sembla bastant lògic pensar que els governs autonòmics haurien de disposar, si més no, de veu i vot –a més de finançament adequat– en tot el que fa referència a la política general que duu a terme el Govern espanyol sobre la immigració.

Centrant-nos en els Països Catalans, les Balears són el territori que presenta unes dades de creixement més brutal, molt per sobre de Catalunya i el País

Valencià, tot i que aquestes dues regions pitgen fort ferm l'accelerador. En només un any (el de la referència ja emprada: entre els 1 de gener de 2002 i de 2003) el percentatge de població estrangera a les Illes ha passat del 10,8% al 13,5%. Si fa no fa, un augment una volta més d'una tercera part. Catalunya multiplica estrangers en un 40% en igual termini: d'un índex del 5,8% s'enlaira al 8,1%. I el País Valencià dispara a l'alça aquesta població amb més d'una tercera part d'increment: del 6,9% al 9,25%.

Tot i ser prou contundents, les xifres podrien no reflectir exactament la realitat. Així ho diu, per exemple, el catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de les Illes Balears (UIB), Pere Salvà: "Les dades oficials no tenen en compte l'univers que forma la immigració 'invisible': tant dels qui vénen a cercar feina i no tenen papers ni estan empadronats com, també, dels residents de països europeus que no tenen activitat econòmica però que sens dubte resideixen tot l'any entre nosaltres".

Aquest fenomen, amb major o menor intensitat, afecta indubtablement tot el nostre país. Salvà és especialista en demografia i actualment forma part d'un grup d'estudi internacional en un projecte anomenat Turisme i Immigració. El model d'estudi que aplica relaciona l'activitat econòmica bàsicament turística –que és el cas de Balears, però en part també el de Catalunya i el País Valencià– i la necessitat d'importar mà d'obra que hi repercuteix. Al seu parer, en una primera fase, en el període comprès entre principi i mitjan anys noranta, les societats turístiques, com la illenca però també la catalana i valenciana, atreïen residents del "nord" o països rics europeus –Salvà compara aquest model amb el de Florida als Estats Units, l'estat i sobretot la ciutat de Miami que era lloc d'atracció per a gent del nord i rica que hi establia residència buscant la bonança climatològica–. El desenvolupament econòmic tan intens, relacionat amb el turisme, que han viscut aquestes zones ha fet necessari importar molta més mà d'obra. Aleshores és quan es dispara a l'alça, en molt pocs anys, l'atracció de la immigració del "sud", o de països pobres. El model, en termes comparatius

amb el dels Estats Units, passa a ser el de Califòrnia, on, segons explica Salvà, "la societat es defineix per una superposició de grups immigrants de tipus residencial o d'alta qualificació professional –rics– i l'allau d'immigració pobra provenint del sud, de Mèxic especialment però no únicament". Aquest és, de fet, el model que ara s'imposa a Balears d'una manera clara, i que –en menor mesura– afecta també Catalunya i el País Valencià.

Política i immigració. L'actual procés que permetrà regularitzar la situació d'una part dels immigrants que no tenen "papers" es ven com una passa fonamental per aconseguir solucionar els problemes derivats de l'allau migratòria. Tots els partits hi diuen la seva, i tot i les diferències, coincideixen a afirmar

Arreu dels Països Catalans, barris populars com aquest de Son Goleu, a Palma, acullen bona part dels treballadors immigrants. En alguns casos el perill que esdevinguin guetos és evident.

que cal aconseguir una plena incorporació dels nousvinguts en el si de la societat d'acollida. Tanmateix, fora de l'àmbit polític les coses no es veuen de la mateixa manera, ni, encara menys, amb tant d'optimisme.

Per a Salvador Laguarda, advocat laboralista valencià, especialista en atenció als immigrants i president de la ONG València Acull, el desinterès polític i institucional cap al fenomen és molt alt, per no dir absolut. "A cap administració no li interessa. No fan res de pràctic. Molta propaganda, declaracions, però poca cosa més. O, en el seu defecte i en el millor dels casos, improvisen. Des de l'any 2000 s'han produït a l'estat tres modificacions legals i dos reglaments sobre immigració, modificacions sens dubte importants, ja que representen veritablement tres lleis diferents. Ara bé,

això és seriós? Què ens indica? Que s'està improvisant, que no hi ha interès. Si n'hi hagués, la política sobre immigració seria una vertadera qüestió d'estat i no un element de guerra partidista com és ara. O hi ha un acord de tots els partits o difícilment s'avançarà. Perquè sense un marc legal clar i estable, i, sobretot, sense molts mitjans econòmics que permetin dotar les administracions —autonòmiques i municipals— i organitzacions d'ajuda, és un sarcasme parlar de la voluntat d'integrar una població tan nombrosa i que ha arribat en tan poc de temps. L'actual Govern estatal planteja la qüestió en l'estricta marc econòmic. Bé, no hi estem d'acord perquè es tracta de persones, però almenys es pot considerar un avenç, en el sentit que aspira a aclarir la situació. Però si aquesta voluntat no és acompanyada d'un veri-

table desenvolupament de la llei en forma de molts més recursos econòmics i humans per atendre el fenomen, no servirà de res."

El geògraf balear Pere Salvà manifesta un acord de fons amb l'advocat, si bé pensa que no és només el món polític el que està desorientat. "Els polítics no saben què fer, ni les institucions tampoc: això es veu clarament a Balears. Però també és cert que en realitat són tots els àmbits de la societat els que no tenen respostes. És tota la societat la que percep el fenomen quotidianament i ahora no sap com encaixar-lo. És tan nou i tan intens que no hi ha respostes. No sabem què fer. I quan interrogues la gent, palpes la sensació de la temptació de tancar-se sobre si mateixa i reaccionar contra la immigració. És un sentiment que requereix una actuació política ferma i intensa per evitar mals majors. I aquí és on més es troben a faltar recursos de reacció institucional."

Tampoc el sociòleg illenc Antoni Tarabini no veu les administracions públiques gaire conscients del profund canvi que vivim. "Els polítics sí que són conscients del problema com a persones, és clar, però no hi ha coneixement de què ha de fer exactament l'administració: es veu el problema però no s'encerta a trobar solució. I, aleshores, per la dinàmica política lògica, emergeix la disputa entre partits i, inevitablement, molta propaganda, demagògia, interessos partidistes... I així, les solucions no arriben. Ara mateix, la regularització actual durà com a conseqüència allò que se'n diu l'efecte crida. De res no serveix negar-ho. Els immigrants que han arribat sols, siguin homes o dones, tenen una família que, com és lògic, voldran reunir: la referència ens la dona el cas dels turcs a Alemanya. La primera onada va ser de persones individuals que, posteriorment, cridaren la família. Això ha passat, passa i continuarà passant a l'estat espanyol, als Països Catalans i a Balears. Així de simple. I, al marge del reagrupament familiar, què es farà amb tots els que es quedin ara sense regularitzar? Perquè en quedaran. I en vendran més. Aleshores?... Doncs no hi ha respostes, i les lleis de poc, o de res, serveixen."

La responsable de l'Àrea d'Immigració i Diversitat de la Fundació Bofill, de Barcelona, Mònica Nadal, coincideix bàsicament amb els altres entrevistats. "La immigració no és ni un problema ni una solució a res. És una realitat inherent a la història de la humanitat. És important no perdre això de vista perquè cal entendre que en bona mesura les migracions, el desig o la necessitat de migrar és bastant independent de la voluntat dels estats que decideixen que ja n'hi ha prou i que volen aturar-les. L'existència d'oportunitats laborals, la falta d'expectatives al país d'origen o el desig de prosperar, entre altres factors, són forces molt més fortes que les lleis d'estrangeria."

Sembla, doncs, que al marge dels discursos polítics, la immigració no pararà. Diguin el que diguin les lleis i facin el que facin els governs. Nadal considera que cal buscar les raons, entre d'altres, en els "forts desequilibris internacionals, la facilitat de comunicacions entre distints punts del Planeta i l'exportació a tot el món dels imaginaris del món opulent" que són conseqüència "de la globalització que tant alaben alguns".

Europa produeix fam i immigrants. Pel que fa a les paraules de Nadal, cal ressenyar un reportatge emès pel Canal Història -Canal Satèl·lite Digital i altres plataformes televisives- el 18 de febrer, recentment elaborat amb motiu del passat referèndum espanyol sobre el nou Tractat europeu. La Unió Europea dedica tants o més diners públics a subvencionar la pròpia producció agrícola i ramadera i l'exportació d'aquests productes -sucre, llet en pols, pollastres...- que a ajudes al desenvolupament dels països anomenats del Tercer Món. En principi, la dada no pareix excessivament rellevant. Ara bé, el treball periòdic anava més enllà i furgava en la intenció i en els efectes d'aquesta peculiar política de subvencions. Gairebé cap producte agrícola europeu és competitiu davant dels mateixos que podrien arribar dels països en via de desenvolupament. Si la suposada globalització i el liberalisme del qual fan gala tantes grans empreses i quasi tots els polítics europeus es posàs de veritat en pràctica, la ruïna econòmica a Europa estaria

La UE dedica tants diners a subvencionar la pròpia agricultura com a ajudar el Tercer Món

assegurada per a bona part de les explotacions agrícoles i moltes de ramaderes, així com per a la indústria que en deriva. A canvi, això sí, els països dels quals importàrem, aconseguirien més renda, més desenvolupament i, per tant, menys pobresa, la disminució de la qual ajudaria a pal·liar el drama de l'emigració i els problemes de la recepció immigratòria a Europa. Tanmateix, la Unió Europea planteja el problema exactament a l'inrevés. L'objectiu no és matisar o disminuir la pobresa aliena sinó blindar els interessos propis interns a costa directament de més misèria i fam en els països pobres, la qual cosa fa impossible que s'aturi l'emigració. I aquest és el fenomen que aconsegueix subvencionant la producció i l'exportació justament cap als països que potencialment podrien exportar cap a nosaltres. Amb el resultat pràctic, al capdavant, que els preus de venda -gràcies a les subvencions- són inferiors al cost de producció en destinació. Conseqüències: la indústria del sucre a sud-Àfrica ja és gairebé inexistent, a la República Dominicana ja quasi no hi ha producció lletera..., i tornem-hi. Pitjor encara: molts d'aquests estats reben de fa temps ajudes per al desen-

No podem demanar a l'immigrant que s'integri si no li oferim els mínims recursos per viure

volupament i no poden prescindir-ne. La Unió les usa com a arma per evitar que posin en pràctica impostos duaners per protegir la producció pròpia.

Un cas més que exemplar és el de Ghana. Aquest estat africà fa només dues dècades produïa prou aliments per al consum propi i podia començar a exportar. Per assegurar aquest potencial econòmic, el Govern va establir impostos sobre els productes agrícoles europeus per evitar-ne justament la venda a preus inferiors als de l'estat. La Unió, tal com manifestava impotent el ministre de Comerç ghanès, obligà a anul·lar aquests impostos protectors en nom del lliure comerç. Això sí: la Unió els imposa, de l'ordre del 140%, a tot producte agrícola que li pugui fer potencialment la competència. Un periodista ghanès entrevistat en el reportatge conclouia: "Vostès creen la immigració perquè ens condemnen a la fam, i quan algú passa fam, fa el que sigui, va on sigui, i com sigui, per intentar viure. I per als africans, la destinació és la Unió Europea." En el programa, tant el comissari europeu d'Agricultura com el de Desenvolupament no pogueren contradir, en cap cas, ni amb cap dada, les esgarrioses conclusions del reportatge.

Els reptes. Passi el que passi en el futur, el fet és que amb un índex de població estrangera superior al 10%, els Països Catalans -les administracions polítiques i el conjunt social- tenen plantejats seriosos reptes que cal afrontar immediatament. Sovint, políticament se'n reflecteix només un, de repte: el de la integració cultural i lingüística. Tanmateix, fent bo el que solia dir Josep-Lluís Carod-Rovira, mal es pot demanar esforç d'integració de l'immigrant si la societat d'acollida no li dóna els mínims recursos per viure amb dignitat. I aquests recursos mínims, a banda d'altres elements, passen indefectiblement per l'educació i la sanitat. Són la primera "trinxera" per al benestar dels ciutadans en general i, en concret, pels que menys tenen, entre els quals hi ha, sens dubte, els immigrants. Doncs bé, les mancances econòmiques i de recursos humans de les administracions responsables fan por.

El nombre d'alumnes –en edat d'escolarització obligatòria– que arriben de l'estranger creix sense parar. A Balears ja representa el 10%. A Catalunya, el 8%. Al País Valencià, el 7,5%. La situació de fons és, per tant, semblant, en cadascuna de les regions. Pel que fa al cas balear, que és el més significatiu, tal com explica el conseller d'Educació i Cultura balear, Francesc Fiol, el repte és donar solució a l'extrema mobilitat que els nous al·lots suporten. “Els pares sovint es mouen de municipi, segons on trobin feina. Els al·lots, és clar, passen d'una escola –o institut– a una altra. Tot i que està clar que aquest fet és un problema, cal tenir en compte que no és el pitjor. Perquè encara és més greu el fet que s'incorporen al conjunt del sistema educatiu els que acaben d'arribar, en nombre creixent cada curs –inclòs durant el curs–, i l'increment és enorme any rere any, sumant-se les noves necessitats a les existents, per a les quals manquen ja recursos”.

Pel que fa a sanitat, dos quarts del mateix: falten diners pertot arreu. La xarxa d'atenció rep molta més gent de la prevista, i no sempre ni pertot el nombre de metges en general ni d'especialistes en particular incrementa en paral·lel. De fet, la sospita que gairebé mai la resposta institucional –al marge de la voluntat dels professionals, fora de dubte– és l'adequada és més que pertinent. El geògraf Salvà ha detectat, a través d'enquestes a metges fetes per als seus estudis d'immigració, que “sovint el metge té dificultats greus per saber què li passa al malalt, ja sigui perquè aquest parla amb dificultat l'idioma o perquè, encara pitjor, ha d'expressar-se a través d'un traductor, moltes vegades el fill o la filla. Com pot el metge tenir plena consciència de la simptomatologia que li explica el malalt? Aquest és un dels problemes principals que s'ha detectat, però també cal tenir en compte moltes altres qüestions, més relacionades amb el xoc entre costums culturals: un nombre elevat de dones de religió musulmana, per exemple, no volen ser ateses per metges homes. Tots aquests aspectes requereixen una enorme inversió econòmica per atendre correctament els nous nadius i la resta de malalts, perquè –com sol passar

Creixement de la població estrangera

Les dades són de l'1 de gener de 2002 i de l'1 de gener de 2003

FONT: Institut Nacional d'Estadística, amb elaboració pròpia // Gràfic: V. PRIETO

en molts casos– el sistema es col·lapsa i molta gent tendeix a culpar-ne l'immigrant.” Per altra banda, el fenomen porta indefectiblement a la necessitat de disposar d'especialistes en malalties pròpies dels nous ciutadans, que poden haver contret al país d'origen. A les Balears, per exemple, ja se n'han detectat algunes que feia més de mig segle que no se'n tenia notícia.

L'especialista en immigració de la Fundació Bofill, Mònica Nadal, constata que “hi ha més gent ara amb necessitats bàsiques no cobertes, a més dels problemes de desconeixement de la llengua”. En el substrat veu la imperiosa necessitat que les administracions, i tothom en general, entenguin que el fenomen “és un tot amb múltiples ramificacions que requereix donar una resposta global a la nova realitat”. “Perquè –afegeix– és absurd pensar que se n'aniran o adoptar la posició del ‘no m'agrada i no faig res’, perquè la gent que arriba es quedarà, i si avui són immigrants, demà seran ciutadans, i no es pot fer veure que no compten.”

Per ventura, el problema concret més greu que ens planteja la immigració és posar-nos davant d'un mirall en el qual no ens volem reflectir i que ens mostra la cara xenòfoba d'ara, tot i que no fa

gaire temps érem nosaltres mateixos els que estàvem a l'altre costat. “Tant l'emigració històrica cap a Amèrica –recorda l'advocat Laguarda– com la de la generació que va partir cap a Europa, ens mostra allò que no volem recordar: que nosaltres, no fa gaire temps, també emigràrem. I no ens integràrem, en molts casos. I patirem. I ara, com a nous rics que pensem que som, mirem com un ‘problema’ les persones que vénen a fer el mateix que nosaltres anàrem a fer, en alguns casos, en els mateixos països dels quals ells provenen, com alguns llatinoamericans, per exemple.” Nadal explica el problema de la malfiança cap a l'immigrant amb l'argument que la societat d'acollida tendeix a veure's, a si mateixa, com “un tot homogeni [que] a voltes topa amb la diferència, com si aquesta només la portessin els estrangers”, els quals, des dels seus ulls, duen els “problemes”. Tanmateix, “tots els problemes de cohesió, desigualtats, violència, integració..., fins i tot ja els teníem nosaltres mateixos”. De la mateixa opinió és el geògraf Salvà: “És terrible constatar que molta gent pensa, per exemple, que la delinqüència va associada a la immigració, encara que estadísticament sigui mentida. Ara bé, ni l'administració pública posa esment a desfer aquest tòpic

El procés de regularització que acaba d'obrir el Govern espanyol ha provocat ja cues dels immigrants.

terrible, ni tampoc els mitjans de comunicació hi ajuden gaire. Estic cansat de llegir, veure o sentir, quan detenen un immigrant, que l'identifiquen pel seu origen, en canvi, si es tracta d'un altre ciutadà, no es dona cap tipus d'informació personal, excepte les inicials.”

És constatable que el perill potencial de la nítida xenofòbia creix dia a dia. El passat dijous, 24 de febrer, per exemple, en el barri palmès de Son Gotleu –una barriada d'extracció socioeconòmica molt modesta, creada als anys seixanta, i on la residència de la immigració estrangera pobra augmenta dia a dia– s'hi produí la primera manifestació “Contra la immigració descontrolada”. Un avís del que pot arribar a curt termini.

I pel que fa a la integració cultural i lingüística, aquesta és realment possible? El que està clar és que la immersió en l'àmbit català preveu moltes més dificultats que en el castellà, en el qual sí que es volen integrar la majoria d'immigrants de fora de l'estat espanyol. I aquí és on cal tenir present, alhora, la immigració espanyola, la qual no ha manifestat precisament uns grans nivells d'integració.

Les dades estadístiques oficials sobre l'emigració espanyola cap als Països

Catalans trobades per aquest setmanari són parcials. Només fan referència a Balears, però atenent al fet de que Catalunya i el País Valencià reben un flux migratori igualment important pel que fa a estrangers, no sembla que sigui desencertat prendre's l'exemple illenc com a referència.

Recordem que la xifra relativa d'immigració estrangera a les Illes ja representa actualment el 13,5% del total de població. D'aquests, els nascuts en altres comunitats autònomes de l'estat representaven, el 2001, el 28,6%, i d'aquests, només només una ínfima part provenia de la resta dels Països Catalans. Ara mateix el percentatge és necessàriament superior. Si se suma aquest índex al d'estrangers, resulta que el 42,1% de la població balear és immigrada. Davant d'aquestes xifres, concloure que perilla la supervivència del català com a llengua d'ús social general a Balears no és gens agosarat. I, extrapolant la situació a la resta del país, tot i que amb diversitat de magnituds, el problema de fons no pot ser gaire diferent a Catalunya i al País Valencià.

El catedràtic de la UIB, Pere Salvà, pensa, pel que fa les Illes, que “tot i que

molts immigrants tenen consciència que aquí es parla català i que entenen que caldria conèixer-lo, la veritat és que aquestes xifres oficials d'immigració, des del punt de vista lingüístic –i més encara si s'hi sumen altres dades més arriscades, com per exemple les que ens porta a intentar conèixer la importància quantitativa de la segona generació que podria tenir majoritàriament el castellà com a llengua d'ús social– mostren clarament que es tracta d'un repte brutal”. “No m'atrevesc, però –afegeix–, a arribar a cap conclusió, excepte que cal que tothom en general i específicament les institucions polítiques responsables s'ho prenguin molt seriosament.”

El sociòleg Tarabini creu que davant de les magnituds de la immigració estrangera sumada a l'espanyola de cultura castellana, parlar d'integració és “més expressar un desig que una realitat de futur factible”. Opina que el problema és en el fons gairebé igual a tots els Països Catalans, si bé en el cas de Catalunya el fet d'haver tingut una administració nacionalista durant més de vint anys ha ajudat potser a fer que les conseqüències no siguin tan intenses com al País Valencià i, sobretot, a les Illes, on la magnitud dels resultats mostren la impossibilitat de somniar en la integració: “En realitat, abans o després caldrà acceptar que la resposta és la multiculturalitat i la coexistència pacífica, per així dir-ho, entre cultures, llengües i comunitats. La integració, tal com s'entén habitualment en el vessant cultural i lingüístic, no crec que sigui possible. El que sí que es pot intentar és desfer els guetos que s'han format, en la mesura de les possibilitats, les quals ja no són moltes, i obligar tothom a complir la llei per igual –tant per evitar abusos als immigrants com perquè aquests compleixin les normes de convivència–, cosa que no es dona actualment. Perquè, del contrari, el futur immediat estarà tenyit de conflictes socials greus.”

La immigració, en fi, planteja en la seva magnitud reptes de tota mena. De moment, les solucions encara no s'entreen.

Miquel Payeras